

INREGO
www.inrego.se

Kommunernas IT-hantering

På väg mot cirkulär teknik och mindre utsläpp

En studie av inköp och avyttring av IT hos Sveriges kommuner

2023

Förord

Att tänka cirkulärt inom upphandling

De flesta är överens om att vi behöver minska våra utsläpp och överutnyttjandet av vår natur, men trots det finns det fortfarande ett glapp mellan vilja och handling i offentlig sektor. Årligen skrotas eller skänks IT-produkter för miljonbelopp bland Sveriges kommuner – ett enormt slöseri finansierat av skattebetalare. Varför avyttrar inte kommuner sina IT-produkter på ett resurseffektivt sätt, och hur kommer det sig att det fortfarande är väldigt få som upphandlar cirkulärt inom IT?

Under hösten 2023 skickade vi ut en enkät till alla Sveriges kommuner för att undersöka just det. I denna rapport får du ta del av resultatet av studien kombinerat med konkreta råd för dig som upphandlar inom offentlig sektor idag. Vår förhoppning är att rapporten kan uppmäna och inspirera dig att skapa en mer effektiv, lönsam och hållbar IT-hantering.

Cirkulära hälsningar,
Stefan Hållberg
Affärsansvarig Offentlig sektor, Inrego

Metod

En studie av inköp och avyttring av IT hos Sveriges kommuner

Studien är en kvantitativ undersökning baserad på digitala frågeformulär som skickats ut via e-post till alla Sveriges kommuner. För att ge alla kommuner samma förutsättningar för svar skickades formulären endast till info-adresser. Svaren inkom mellan 13-22 november 2023.

Av de 290 tillfrågade kommunerna medverkade 95 kommuner i undersökningen.

Inrego har självständigt utfört hela undersökningen.

I den här rapporten har vi sammanställt resultatet. Det förekommer även utdrag från Inregos rapport "IT-produktens klimatpåverkan" från 2023 och rapporten "Klimatavtrycket för svenska tjänsteföretag" gjord av Climatehero på uppdrag av Inrego 2023.

80 %

Billigare är en fullt fungerande återanvänd dator jämfört med en ny.

Källa: Prisjakt och Inrego Webshop

12 %

Av tjänsteföretags totala utsläpp kommer från deras IT-hantering.

Källa: Climatehero 2023. Klimatavtrycket för svenska tjänsteföretag

85 %

Lägre klimatavtryck har en återanvänd laptop i jämförelse med en ny.

Källa: Inrego 2023. IT-produktens klimatpåverkan

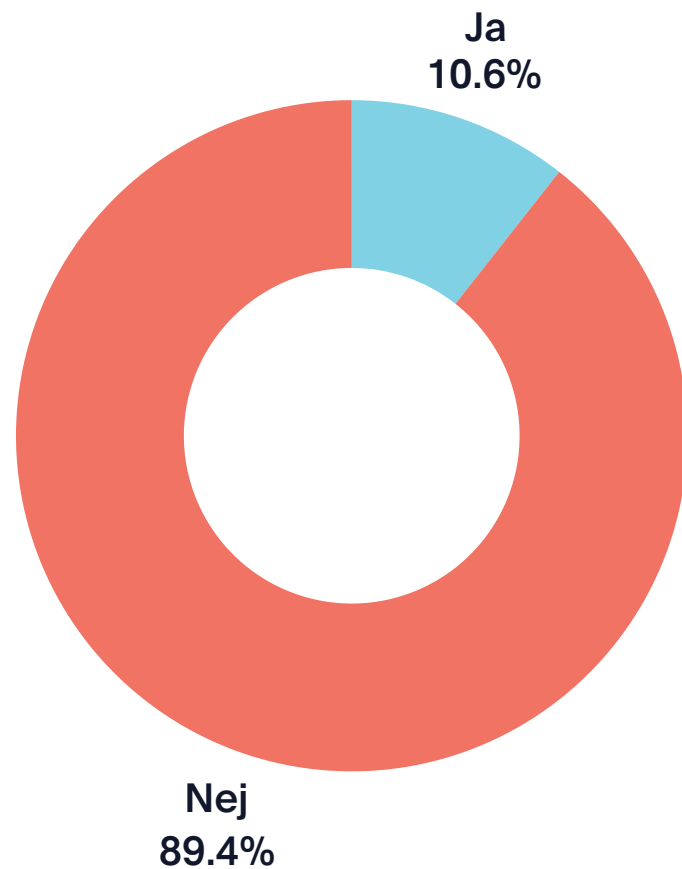
9 av 10 köper endast nya arbetsdatorer till sina verksamheter. Det är ett stort slöseri av både naturresurser och skattepengar, framförallt när begagnat är billigare och fungerar lika bra.

Sebastian Holmström, hållbarhetschef på Inrego

Resultat

Nästan alla kommuner köper uteslutande nya datorer

Frågeställning: Köper ni begagnade datorer?

Kundcase

Tierps kommun: "Med cirkulär upphandling tar vi stora kliv mot våra miljömål"

Fem kommuner tar stora steg mot en cirkulär IT-hantering. Med Agenda 2030 i fokus har kommunerna Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar valt att både köpa rekonditionerad teknik, och sälja vidare den IT som inte längre används.

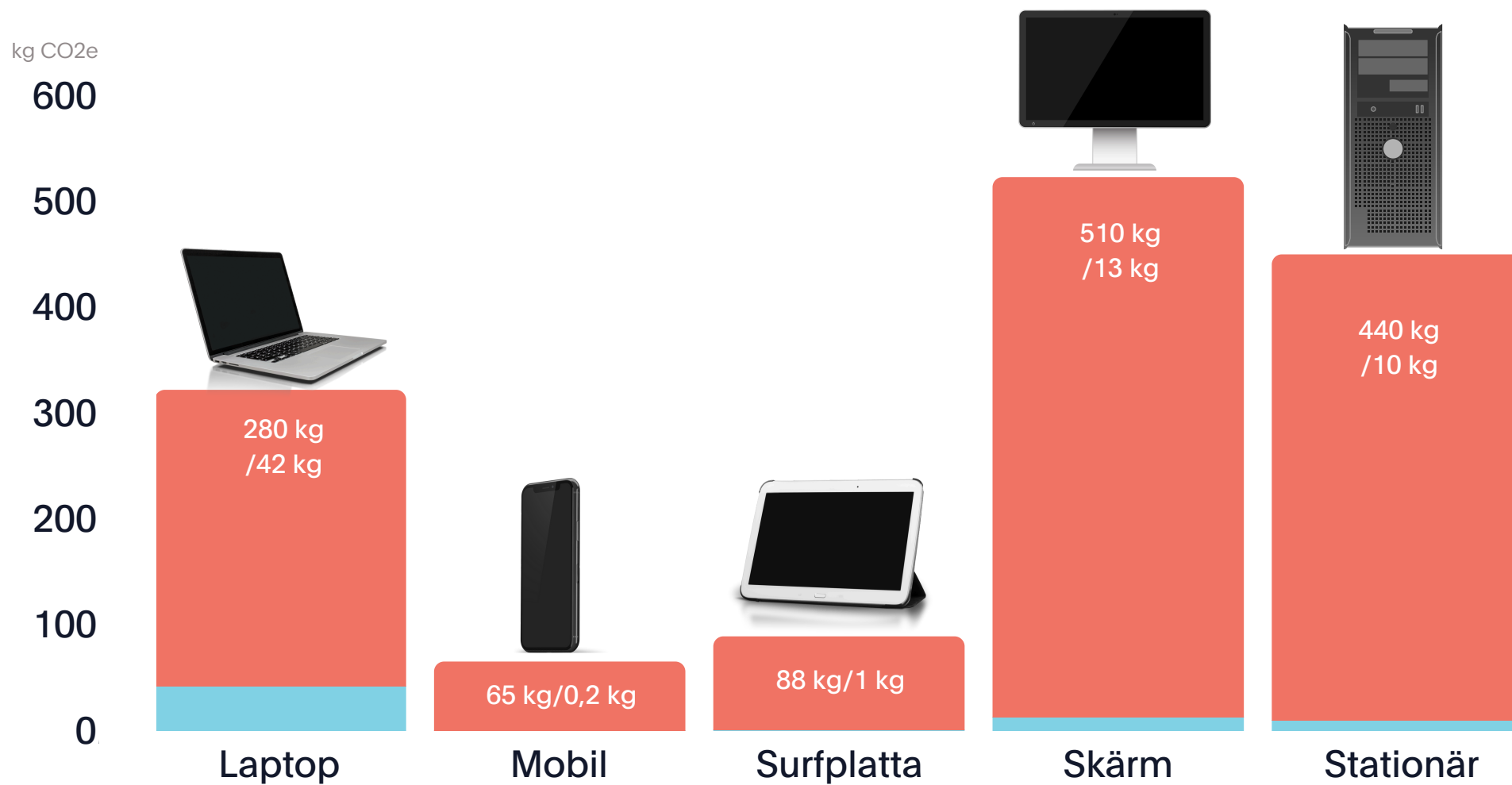
Upphandlingen som blev klar i slutet av sommaren 2023 är ett bevis på att kommunerna i Uppland arbetar aktivt med cirkulär ekonomi. IT-centrum, som samordnar tekniken för de fem kommunerna i Uppland, har inlett ett fyra år långt avtal med Inrego för att erbjuda rekonditionerad teknik till sina verksamheter, och säkerställa att använd IT får nytt liv. Det förväntade återtaget uppgår till 18 000 produkter.

- Med denna upphandling tar vi stora kliv mot våra miljömål och cirkularitet i Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar, säger Niklas Lindh, upphandlare på IT-centrum.

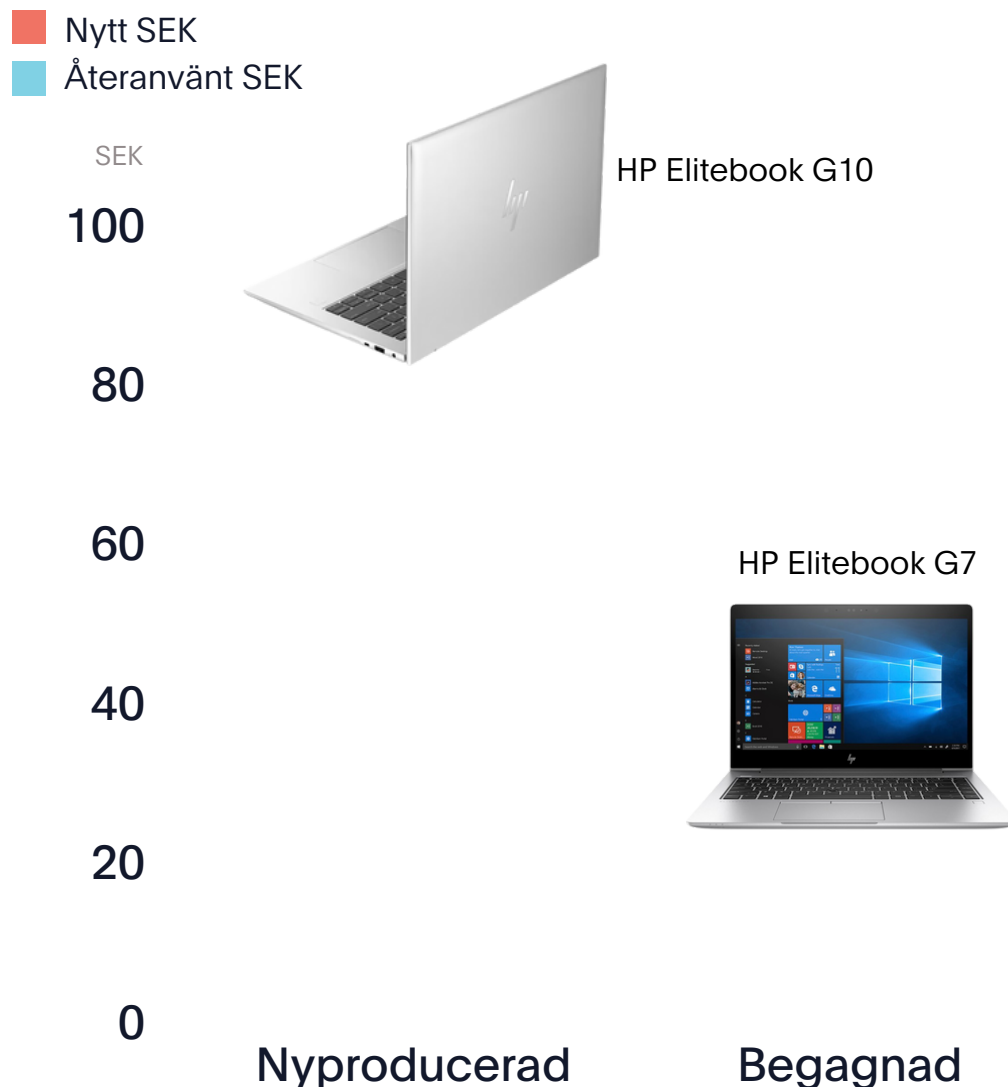
Nytt eller återanvänt? Det här är skillnaden i utsläpp:

 Nytt kg CO2e
 Återanvänt kg CO2e

Källa: IT-produktens klimatpåverkan, Inrego 2023

Nytt eller återanvänt? Det här är skillnaden i kronor:

Återanvänt fungerar lika bra som nytt och är billigare

För den genomsnittliga arbetstagaren behövs inte den nyaste modellen av en laptop till ens dagliga uppgifter. Genom att välja en något äldre modell, som är rekonditionerad och testad av Inrego kan **kommuner sänka kostnaden med 70-80%** och ändå få en dator som fungerar utmärkt.

Graderade efter kosmetiskt skick

🔄 Alla produkter i Inregos webshop är graderade efter kosmetiskt skick. De har genomgått noggranna processer för rekonditionering, säljs med långa garantier och uppnår samma höga krav på funktion oavsett gradering.

Fördelarna med cirkulär upphandling är många

Att köpa in kvalitetssäkrad och återanvänd IT-utrustning är både prisvärt och miljömässigt effektivt. Produkterna som genomgått Inregos kontroller är renoverade samt levereras med fri support och långa garantitider.

Så enkelt är det att upphandla återbrukade IT-produkter

Att upphandla återbrukat skiljer sig väldigt lite från att upphandla nytt. Det viktiga är som alltid förarbetet – att tänka igenom vilken funktion som behövs och ställa krav på produkterna utifrån det. Sedan är det också viktigt att ställa krav på produkternas skick, t.ex. Grade A med minst 80 % batterikapacitet.

Att även begagnade produkter omfattas av garanti är en självklarhet, och det är inga problem att ställa krav på 3 års giltighet. Självklart behöver det också ställas krav på leverantörerna precis som i alla upphandlingar.

Resultat

Det gör kommunerna med IT-produkterna som inte längre används

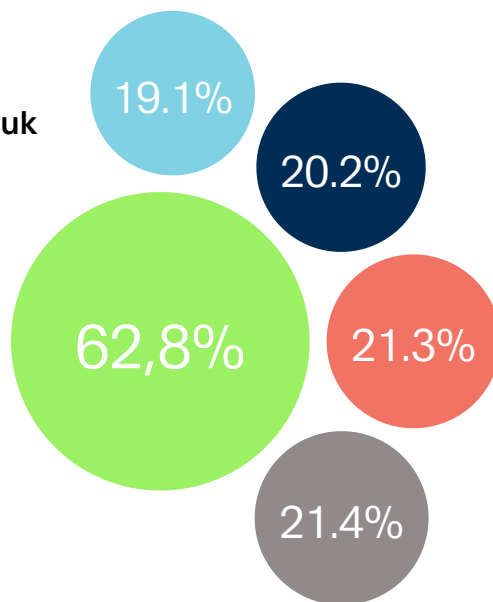
Frågeställning: Vad gör ni med IT-utrustningen som ni inte längre använder?

- Säljer vidare till en återförsäljare eller aktör inom återbruk mot ersättning: 62.8%
- Utrustning hyrs/leasas och returneras till återförsäljare eller leasingföretag: 19.1%

- Lämnas tillbaka till återförsäljaren för återbruk eller återvinning utan ersättning: 20.2%

- Kasseras i elektronik-återvinning 21.3%

- Behåller och förvarar på kommunen 21.4%

Varför spelar det roll hur kommunen hanterar sin använda IT?

Det handlar dels om att säkerställa informationssäkerhet, och dels om att ta vara på skattemedel och skapa effektivitetsvinster i organisationen. Dessutom är det avgörande för att främja återbruk, minska koldioxidutsläpp och arbeta mot ett skonsamt nyttjande av planetära resurser.

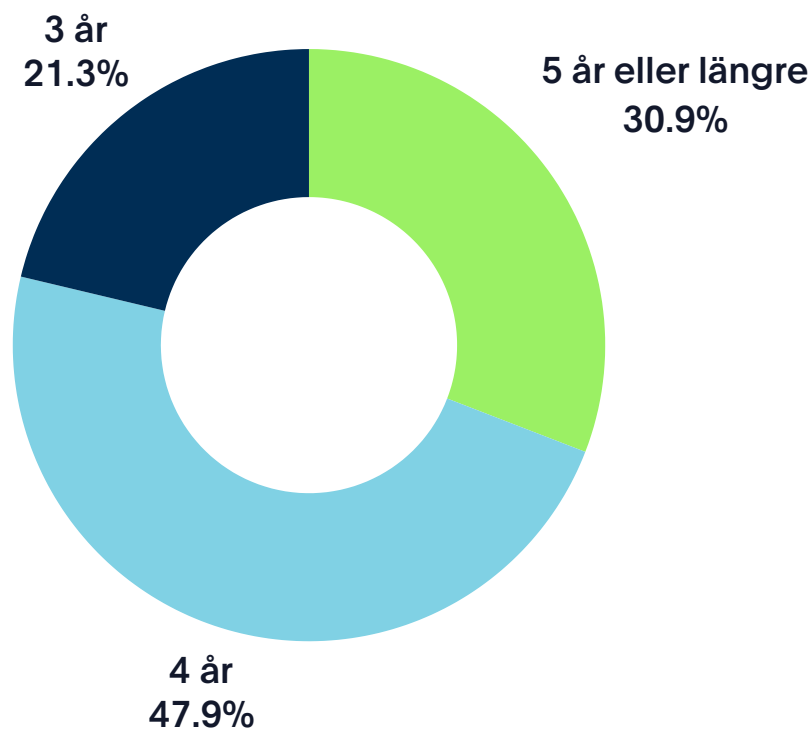
Jag reagerar starkt på hur mycket skattepengar som låses in och inte fyller någon funktion när kommuner lämnar sina använda IT-produkter i kontorslådor eller skänker bort produkterna istället för att ta marknadsmässigt betalt för dem.

Philip Syrén, Slöseriombudsmannen

Resultat

Så länge används kommunernas datorer

Frågeställning: Vad är den genomsnittliga användningstiden för en nyinköpt bärbar dator innan den ersätts?

Hur länge bör datorn hålla?

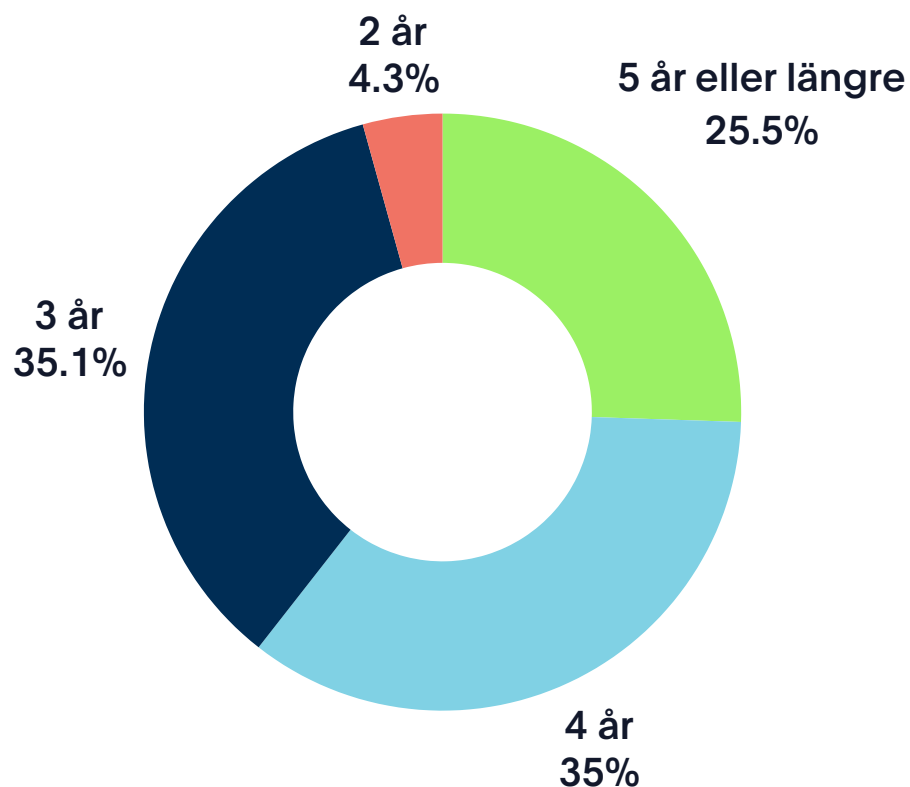
En dators livslängd är varierande och beror både på modell och användningsområde, men för en vanlig tjänstemannaorganisation bör en arbetsdator hålla i minst 4 år innan den byts ut. Många datorer håller dock mycket längre än så. Framförallt efter genomgång och uppdatering av oss på Inrego.

Resultat

Så länge används kommunernas telefoner

Frågeställning: Vad är den genomsnittliga användningstiden för en nyinköpt telefon innan den ersätts?

Hur länge bör telefonen hålla?

En nyproducerad mobiltelefon ger upphov till 65 kilo koldioxidutsläpp, och omkring 80–95 procent av utsläppen genereras i produktionsfasen. Om en telefon tas väl omhand, samt har skärmskydd och skal, bör den fungera i minst 4–5 år innan den byts ut.

Mobiler återbrukas alldeles för sällan

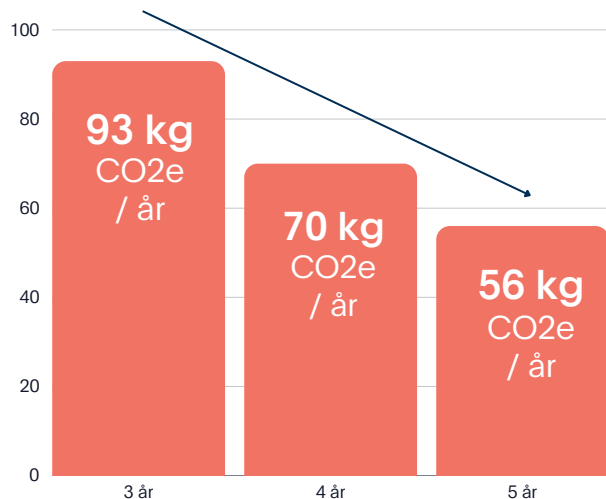
Det är en alldeles för liten andel av de använda mobiltelefonerna som skickas in för återbruk mot ersättning. Ibland är insamlingsgraden så låg som 10 %. Det kan bero på att de magasineras på kommunen som backup, går sönder och slängs som skrot eller skänks vid utbyte. När mobiltelefonerna istället återbrukas genom en professionell aktör får kommunen tillbaka en del av sin initiala investering.

Resultat

Genom förlängda livscyklar sänks utsläppen

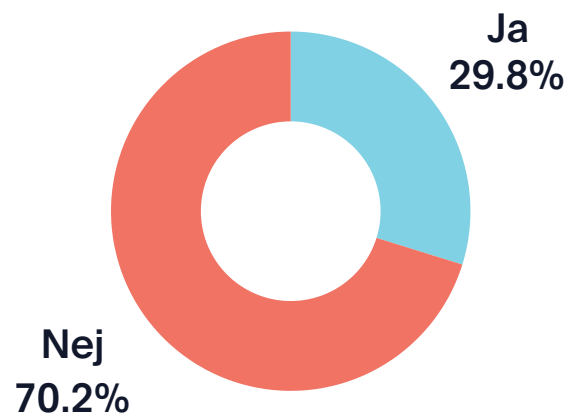
En nyproducerad dator ger upphov till 280 kilo koldioxidutsläpp. 80–95 procent av dessa utsläpp sker i tillverkningsfasen. Genom förlängda livscyklar och återanvändning kan utsläppen minska drastiskt.

Att gå från en tre till fyra års livscykel sänker utsläppen med 25 procent. Att gå från tre till fem års användning hela 40 procent.

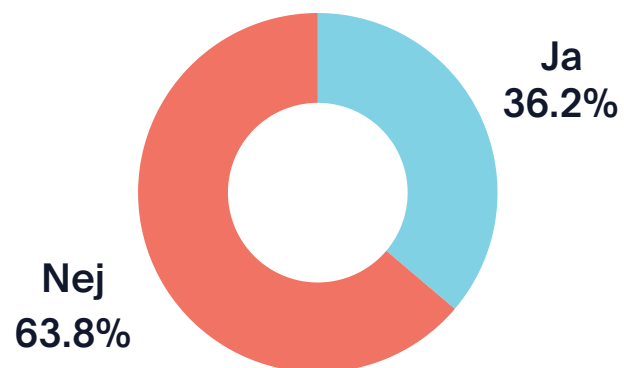

Få kommuner arbetar med utsläppsmål kopplat till IT

Frågeställning: Har ni satt upp mål för sänkta utsläpp från IT?

Frågeställning: Har ni beräknat klimatavtrycket era IT-produkter gör upphov till?

Varför beräkna utsläppen från IT?

12%

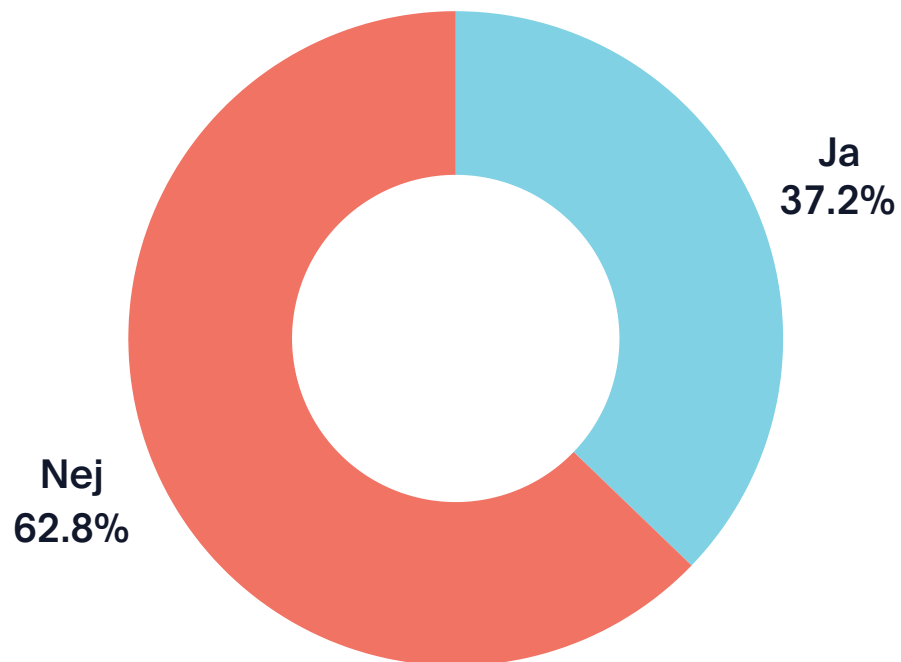
av en tjänstemannaorganisations totala utsläpp beräknas komma från IT-hårdvaran.

En organisation som arbetar med att minska utsläppen bör därför se över sin IT-användning och inkludera det i sitt övergripande hållbarhetsarbete.

Källa: Climatehero 2023. Klimatavtrycket för svenska tjänsteföretag.

Så många kommuner har beslutade mål från politiker om att prioritera återbruk

Frågeställning: Har ni beslutade mål från politiker gällande återbruk?

Få mer för utsläppen: 15 för 1

En nyrekryterad kontorsmedarbetare får ofta en dator, en mobil och en skärm att utföra sina arbetsuppgifter på. Om produkterna köps nyttillverkade blir utsläppen för utrustningen totalt 855 kilo koldioxidekvivalenter, att jämföra med de 55 kilo som ett återbrukad komplett kontorsutrustning släpper ut.

En arbetsgivare kan alltså köpa kompletta IT-utrustningar till 15 nyanställda för samma utsläpp som för 1 ny.

När du väljer återanvänt får du så mycket som 6 bärbara datorer till utsläppen för 1 ny, 39 återanvända skärmar för 1 ny, och häpnadsväckande 325 rekonditionerade mobiltelefoner till utsläppen för 1 ny smartphone.

Rekonditionerat är oslagbart - för din kommun, och för planeten.

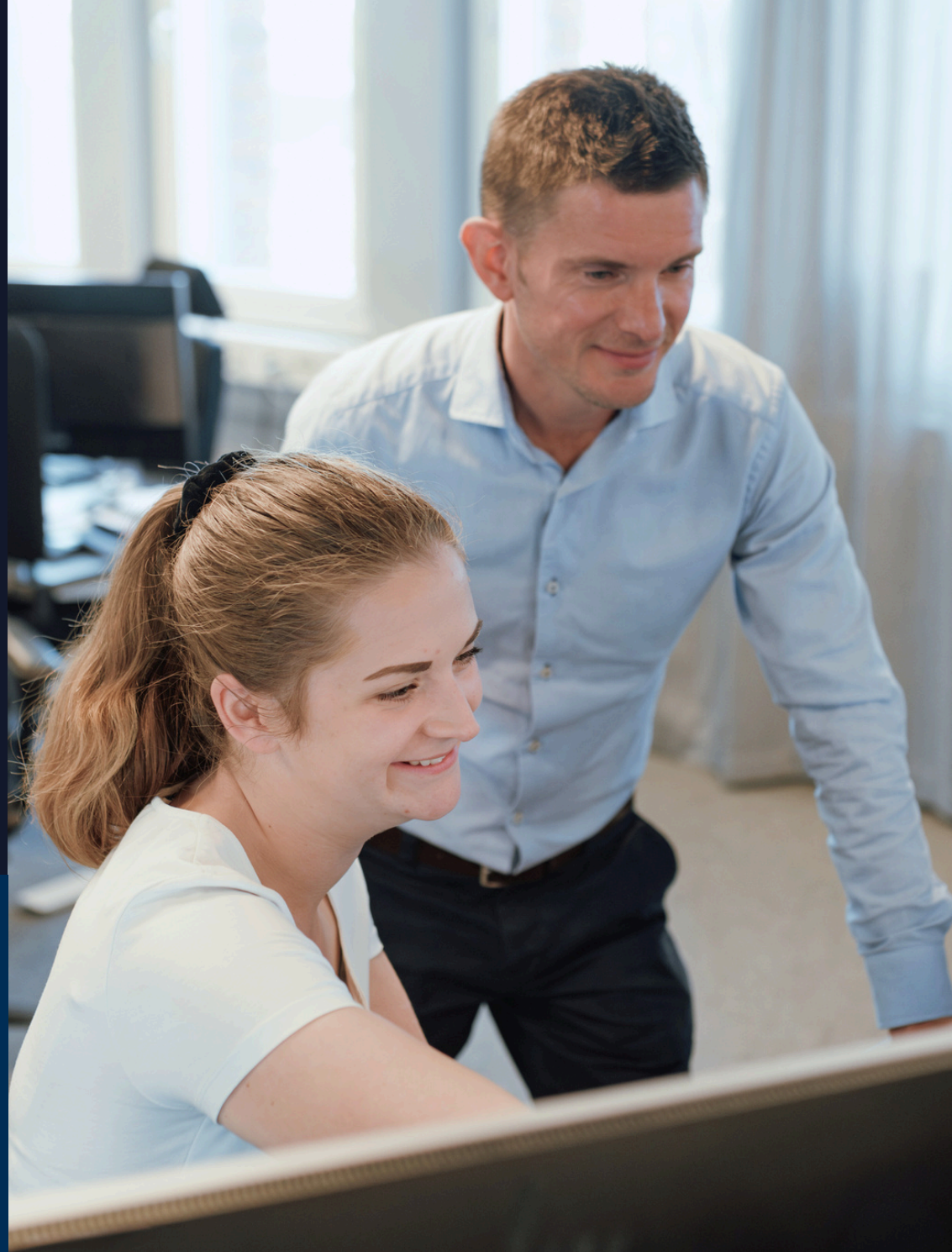

Vad kan din kommun göra bättre?

1. Minimera inköpen av ny teknik
2. Köp kvalitet
3. Välj återanvänd IT-utrustning
4. Använd produkterna ännu längre

Vi hjälper er!

Stefan Hållberg
stefan.hallberg@inrego.se
0704 102 204

INREGO

www.inrego.se